

FAMILJE-

LIVET

”Detta är heligt för mig...
Vad berättar det uttrycket?
Att något är viktigt?
Att något ska bevaras?
Att man inte får skämta om
det? Kan en sak vara helig?
Eller en människa?”

I KRISTEN verklighetsuppfattning har helighet alltid med Gud att göra. Vi människor kan inte skapa helighet, utan det är det Gud som gör. I kristen tro är det inte nödvändigtvis det som är upphöjt, viktigt, annorlunda som är heligt – utan det heliga är när Gud ger sig till känna, där Gud och skapelse liksom förenas:

I dopet då barnet eller den vuxna alldeles vanliga människan får Guds dopvatten över sig och blir en del av Gud, av Kristi kropp.

I nattvarden då det alldeles vanliga brödet och det alldeles vanliga vinet får Guds ord över sig och blir Gud, blir Kristus här och nu som vi får ta emot och ta in.

I bikt då den alldeles vanliga människan med tillkortakommanden, fel och brister får Guds förlåtelse över sig och blir upprättad och upprättad, blir förlåten och får försöka igen.

I dessa stunder blir tillvaron helig.

Men också - på skogspromenaden, vid familjemiddagen, aftonbönen, fotbollsmatchen – då, när du inte kan låta bli att känna ett ”Åh, Herre Gud!!!”. Då blir

världen helig. När Gud och du möts, i innerlighet, jubel och tacksamhet.

Julen 2022 firar vi, återigen ganska så vanliga människor i en ovanlig kombination – Josef och Maria – blir en helig familj tack vare Guds närvaro över dem. Julens berättelse handlar om hur Gud gör hela vår värld helig. Den heliga natten, då den heliga familjen fick ta emot Gud själv, Gud och världen möttes – konkret – i Jesusbarnet. Gud blev människa, Gud blev ett med sin skapelse. Efter det finns ingen plats, inget liv i vår värld som är utanför Gud. Gud är med oss och Guds närvaro gör allt heligt.

Längtar du efter helighet, välkommen med på gudstjänster och samtal här i den del av Kristi kyrka som vi kallar Danderyds församling. Här finns dop, här finns nattvard, här finns bikt, här finns allvar och glädje. Här finns jubel och eftertänksamhet och annat till hjälp så att vi kan få ana den helighet som omger oss, är i oss och som vill våra och världens liv, Gud själv.

*Kristin Molander
Kyrkoherde*

Kom i julstämning!

Adventsfika i Andrum och julmarknader i Änglagaraget och Enebykyrkan. Här hittar du dina julklappar och bidrar samtidigt till något bra.

Basar i Änglagaraget

Café med hembakt, tombola, leksaker och mycket mer. Djursholms arbetskrets samlar in till olika välgörande ändamål.

Tid: 26 november 11.00-14.00.

Plats: Djursholms församlingsgård.

Julmarknad i Enebykyrkan

Julmarknaden börjar med grötfrukost 9.00 och pågår till 14.00.

Elever från Danderyds kulturskola bjuder på adventsmusik 12.00.

Tid: lördag 26 november 9.00-14.00.

Plats: Enebykyrkan

Adventsfika i Andrum

Tisdagarna 6/12, 13/12 och 20/12 kl. 13.00-15.00.

Plats: Andrum, Mörby centrum, plan 5

Jul, jul strålande jul...

Under advent och jul fylls våra kyrkor med advents- och julmusik, luciafirande och gudstjänster både i ottan och sent på natten. Något för alla åldrar.

DECEMBER är den mörkaste tiden på året men i kyrkorna lyser ljusen, bibelns texter och predikningar handlar om hopp och glädje och gemenskapen värmer när vinterkylan biter. Gudstjänsterna präglas av julens innerlighet, högtid och fantastisk musik.

Här nedan är ett axplock av det som är på gång i advent och jul. **På hemsidans kalendarium och i veckoannonserna i Mitti Danderyd finns alla gudstjänster och konserter. På sidan 18 hittar du musiken under advent och jul.**

Advent & jul i Danderyds församling:

Första advent

Första advent är 27 november. På högmässan 11.00 i Danderyds kyrka tänds det första ljuset i adventsljusstaken. Barnen sjunger in advent 16.00 tillsammans med Flickkörlek, Gosskörens aspiranter och Mariakören. Och de som fyllt 5 under året får en bibel.

Julkrubban i Danderyds kyrka

Välkommen in när du har vägarna förbi eller besöker kyrkogården. Tänd ett ljus, känn lugnet eller upptäck kyrkans historia som sträcker sig tillbaka till 1200-talet.

Under julen är julkrubban på plats. Danderyds kyrka är öppen måndag-torsdag 8.30–16.30 samt fredag–söndag 9.00–16.00. Samma öppettider gäller under jul, nyår och trettonhelgen.

Julotta och frukost

Efter julottan i Danderyds kyrka är alla välkomna till julfrukost i gemenskap i Församlingens Hus. Ingen anmälan och ingen kostnad.

Tid: juldagen 25 december, julotta 7.00 med efterföljande julfrukost.

Plats: Danderyds kyrka

Julgransplundring

På Tjugondag Knut dansas julen ut! Fest för alla åldrar på julgransplundring med dans kring granen, lekar, skink-smörgås och godispåse. Ingen anmälan, ingen avgift.

Tid: fredag 13 januari 17.00–19.00

Plats: Församlingens Hus

Här hittar du alla julens gudstjänster & konserter:

svenskakyrkan.se/-Danderyd

Syster Beata sitter till vänster i soffan tillsammans med syster Sergia från Indien, syster Alessandra från Mexico och syster Lisa från Indien.

Hemma hos storfamiljen

I Birgittasystrarnas kloster i Djursholm lever 14 systrar i gemenskap. Men det finns inga likheter med att leva i en vanlig familj, tycker syster Beata, som varit nunna i 34 år.

SYSTER BEATA HAR just kommit tillbaka från en välbehövlig semester när Livet träffar henne för att tala om ämnet familj. De lediga dagarna tillbringade hon i ett annat kloster i Danmark.

– När man är på semester deltar man inte i arbetet på klostret utan är helt ledig och kan läsa, promenera, handarbeta eller göra andra saker som man behöver, säger syster Beata.

Hon är priorinna, alltså föreståndare, på Birgittasystrarnas kloster i Djursholm. Det betyder att hon har ett övergripande ansvar för hela klostret.

– Den vanligaste frågan vi får från besökare är ”Vad gör ni hela dagarna?” säger syster Beata.

Det korta svaret är att be och arbeta. Varje morgon inleds med två timmars bön och dagen ägnas sedan omväxlande åt gemensam bön och arbete.

Arbetsuppgifterna är många eftersom klostret driver ett trygghetsboende för äldre med 21 platser, ett gästhem och dessutom har en stor fastighet med trädgård att ta hand om.

– Var och en har även möjlighet att själv avsätta mer tid för enskild bön och varje dag har man en timmes egen tid i tystnad. Vi är även tysta under natten, förklarar syster Beata.

HON KOM TILL birgittinklostret i Djursholm för första gången i början på 1980-talet då hon var 25 år.

– Jag var glad över att jag fick komma hit för att hjälpa till med de äldre. Jag hade

redan tankar på att bli nunna och efter två år talade jag om att jag skulle vilja stanna.

Att bli nunna tar många år. Man börjar som postuland, en prøvotid, innan man blir novis, nybörjare. Efter det avlägger man tidsbundna löften som nunna i fem år och sedan avlägger man de eviga löfterna. När syster Beata räknar efter kommer hon fram till att hon varit nunna i 34 år nu. Alla de åren har hon inte varit i Djursholm utan hon har även bott och arbetat i kloster i Danmark, i Norge, i Falun och i moderhuset i Rom.

Varför ville du bli nunna?

– Jag har alltid varit fascinerad av nunnornas liv ända sedan jag var liten. Jag såg ofta nunnor i området där jag växte upp och jag minns när vi läste om kloster i kristendomens historia i skolan. När jag fick en lillasyster i tolvårsåldern började jag fundera över dopets innebörd och sedan mognade beslutet fram bit för bit, säger syster Beata.

Hon växte upp i en familj i Järfälla med mamma, pappa och fyra syskon. De gick inte i Svenska kyrkan mer än de flesta utan var en vanlig familj.

Vad betyder familj för dig?

– Att visa omsorg med varandra, att man vill varandra väl och håller ihop.

Hur reagerade din familj när du gick i kloster?

– Det är klart att de undrade. Att gå i kloster är inte något som ingår i deras liv och min mamma frågade ”Vill du verkligen avstå från barn?”. Men sedan har de accepterat det, säger syster Beata. ➔

”Vi kan ha olika synpunkter och åsikter, men vi måste leva i harmoni med varandra och ge utrymme för varandras olikheter”

➔ **HON TRÄFFAR INTE** sin familj särskilt ofta. Som nunna får man göra hembesök vart tredje år i max en månad och det gäller alla, oavsett om familjen bor i Järfälla i Sverige eller i Goa i Indien.

– Men vi har lite kontakt via telefon och alla har varit på besök här i klostret, säger syster Beata.

Finns det några likheter mellan att leva i en familj och att leva med systrar i ett kloster?

– Nej. Den största skillnaden är numera, vi är fler som lever tillsammans i klostret. Och sedan är det inte samma förhållanden mellan vuxna kvinnor med olika ursprung och familjebakgrund som mellan föräldrar och barn eller mellan syskon i en familj. Vi är mer jämbördiga som systrar.

IDAG ÄR DE 14 nunnor som bor i klostret i Djursholm. Två är från Sverige, två från Mexiko och tio från Indien.

– Vårt gemensamma språk i Europa är italienska, men här i klostret talar vi svenska. Förr gick de systrar som var nya i Sverige på SFI för att lära sig svenska, men nu får de undervisning av våra äldre boende här hemma i klostret.

Birgittasystrarnas kloster i Djursholm grundades 1923 av heliga Maria Elisabeth Hesselblad. Det blev det första birgittinklostret i Sverige efter reformationen och tillhör Vår Frälsares Orden som stiftades på 1300-talet av den heliga Birgitta. Präster från Danderyds församling håller mässa en gång i månaden med de svenskkyrkliga på gästhemmet.

Vad har du för relation till de andra systrarna?

– Vi lever tillsammans i en gemenskap. Vi har inte valt varandra utan vi har valt en gemenskap. Vi känner varandra, men vi har inte närheten och en djupare vänskap med alla systrar där vi berättar om oss själva. Det kanske man bara har med någon. Men samtidigt försöker vi vara någorlunda lika mot varandra, för det kan skada en gemenskap om några i den har en påtagligt närmare kontakt, säger syster Beata.

Kan du känna dig ensam?

– Ibland rent praktiskt, man kanske behöver två extra händer till det man håller på med. Ibland i vår gemenskap, där man kan känna sig lite utanför om andra pratar

ett språk som man inte kan. Jag är också mer ensam i rollen som priorinna. Men existentiellt – nej.

DET ÄR FRÄMST under måltiderna som nunnorna har tid för gemenskap och kan prata och umgås.

– Vi pratar om vad som hänt under dagen i klostret och vi försöker även hänga med i nyheterna. Det händer att vi sitter ner och tittar på något viktigt på tv, men det sker inte så ofta.

Och visst kan det förekomma konflikter även i ett kloster.

– Vi kan ha olika åsikter, men vi måste leva i harmoni med varandra och ge utrymme för varandras olikheter ♦

I matsalen på trygghetsboendet för de äldre.

En utsatt familj

Varje jul tas krubbans små figurer fram, både i hem och i kyrkor. Det lilla Jesusbarnet, Maria och Josef – den heliga familjen – är huvudpersonerna bland vise män, herdor och djur.

KRUBBAN HEMMA HOS prästen Pehr-Albin Edén är gjord av olivträ från Betlehem, Jesus födelsestad.

– Den är speciell för mig eftersom jag köpte den under min första resa till Betlehem 1996. Den resan blev startskottet på ett stort engagemang för Israel och Palestina, säger prästen Pehr-Albin Edén.

Han blev präst 2008 och har arbetat i Danderyds församling sedan början av 2022. I arbetsuppgifterna ingår att ha ansvar för gudstjänstlivet; högmässor, dop, vigslar och begravningar.

– Jag tycker om bredden i uppdraget och att ha brokiga dagar. Det är inspirerande, säger han.

Finns det en risk att familjen i krubban bara blir figurer som man ställer fram till jul?

– Risken finns med alla Bibelns berättelser att det blir som en saga, att det blir för romantiskt och att man missar utsattheten och nöden. Men krubban gör att man blir påmind om, och kommer i

kontakt med, den heliga familjen och Jesu födelse, som ju är det centrala kring julen.

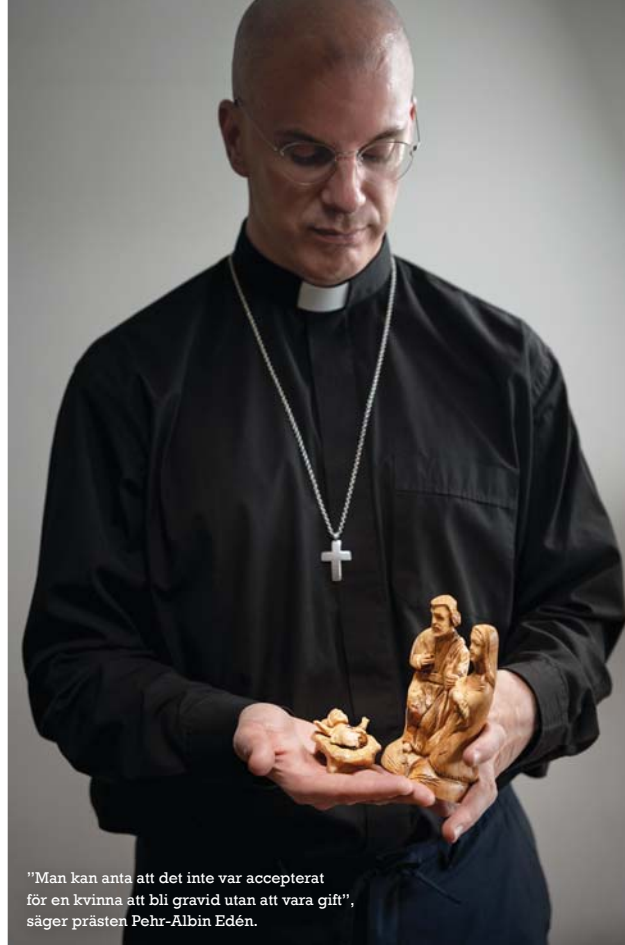
DEN HELIGA FAMILJEN består av Jesusbarnet, Maria och Josef.

– Det som gör dem till den heliga familjen hänger ihop med att Gud väljer att bli människa. Hela inkarnationen är beroende av den heliga familjen, säger Pehr-Albin Edén.

Genom Jesus, Maria och Josef har heligheten letat sig ner på jorden.

– Inom kyrkan har den heliga familjen förr varit upphöjd och oåtkomlig, en mönstersfamilj som är uthållig och trofast. Men idag är det möjligt att tänka på dem på ett mer realistiskt sätt. Hur är det för en ung kvinna att bli gravid under oklara omständigheter där ens partner inte är pappan? Det är inte svårt att leva sig in i hur utsatt den situationen är, säger Pehr-Albin Edén.

Han tänker att både Maria och Josef

"Man kan anta att det inte var accepterat för en kvinna att bli gravid utan att vara gift", säger prästen Pehr-Albin Edén.

måste ha varit väldigt rädda.

– De levde i ett samhälle och i en kultur där man kan anta att det inte var accepterat för en kvinna att bli gravid utan att vara gift. Situationen var troligen farlig för dem. Vad skulle folk tycka och tänka? Hur skulle de reagera? Ändå accepterade Maria att hon var gravid och väjde inte för rädslan och Josef stöttade henne i det.

Han tror att många som blir gravida kan känna igen de här känslorna av ovisshet, rädsla och friktioner i relationen.

– Hela tillvaron ställs på sin spets. Och i och med att Gud blev människa i ett sådant sammanhang kan Gud relatera till nyblivna föräldrars verklighet med sömnlösa nätter, blöjbyten, ovisshet och rädsla – liksom glädje och kärlek.

Vad betyder den heliga familjen inom kristendomen?

– Den betyder oerhört mycket. Att Gud blir människa är helt avgörande för vår tro ♦

Rådgivning för alla relationer

Familjerådgivning är inte bara för par. Även vuxna syskon, deras föräldrar och svärföräldrar kan komma till Kyrkans familjerådgivning för att prata om det som är svårt i relationen.

INSTÄLLNINGEN TILL ATT gå i terapi har förändrats över tid, upplever familjerådgivaren Adam Tenenbaum.

– Under mina 20 år i yrket har reaktionerna som par får när de säger att de går i familjeterapi ändrats från ”Är det så illa?” till ”Är terapeuten bra? Har du numret?”, säger familjerådgivare Adam Tenenbaum som arbetar på Kyrkans familjerådgivning på Södermalm.

– Ja, och idag kommer många par tidigare i sin relation, när de inte har varit tillsammans så länge. En del par återkommer någon gång i halvåret för att stämma av med varandra var de är i sin relation, säger hans kollega familjerådgivare, Kajsa Larsson.

Till Kyrkans familjerådgivning är man, som medlem i Danderyds församling, välkommen att gå på rådgivande samtal till en lägre avgift. Man kan välja att gå enskilt eller komma två eller flera personer som har en relation till varandra i någon form.

– Vi möter både hetero- och homo-sexuella par, flersamma, ensamstående, nära vänner, vuxna barn och deras föräldrar,

vuxna syskon eller par med deras respektive föräldrar och svärföräldrar. Vi bedömer inte vad som är familj, man är välkommen i det man är, säger Kajsa Larsson.

SAMTALEN BLIR SJÄLVKLART olika beroende på vilken familjekonstellation som kommer och vad det är som skaver. Mellan syskon kan samtalen handla om ansvar för föräldrarna, konflikter kring arv eller hur man ska klara av att umgås.

– Det väcks ofta mycket känslor när en förälder dör. Ett syskon kan känna att hen har blivit förfördelad eller har burit allt ansvar, säger Adam Tenenbaum.

– Det kan också ha förekommit saker i familjen som man aldrig har talat om som våld, missbruk eller sexuella övergrepp, säger Kajsa Larsson.

Ofta har den som drivit på att man ska gå till familjerådgivningen ett hopp om att bli förstådd.

– Men ibland kan det landa i en acceptans att det inte alltid går att mötas, säger Kajsa Larsson som varit med om att personerna bestämt sig för att bryta

kontakten med varandra i terapirummet.

– En del kan behöva använda terapirummet för att orka separera, säger Adam Tenenbaum.

MELLAN VUXNA BARN och deras föräldrar kan samtalen handla om att barnet fått ta för mycket ansvar för sina föräldrar under uppväxten, att föräldrarna varit för krävande eller att barnet har känt sig övergivet.

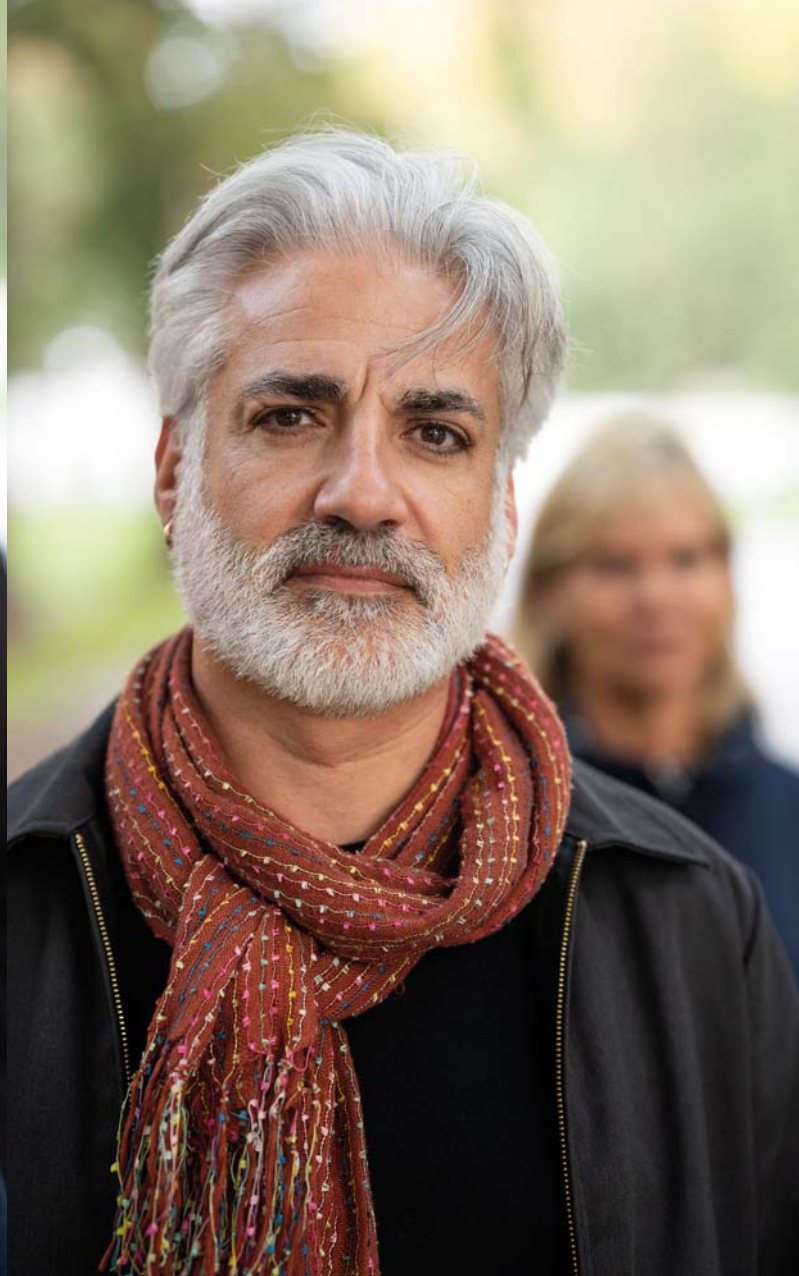
Vill du gå i Kyrkans familjerådgivning?

Medlemmar i Danderyds församling (över 18 år) har möjlighet att gå i Kyrkans familjerådgivning till ett reducerat pris. Par och familjer kan gå upp till fem samtal för 400 kronor per tillfälle. Enskilda kan gå upp till tio samtal för 350 kronor per tillfälle. Det finns även möjlighet till ytterligare nedsatt avgift eftersom ingen ska behöva avstå från att komma till Kyrkans familjerådgivning på grund av bristande ekonomi. Vill man fortsätta betalar man fullt pris efter det. Unga vuxna, 18-26 år, kan gå i samtal för 60 kronor per tillfälle. Terapeuterna har tystnadsplikt och för inga journaler. På kyrkansfamiljeradgivning.org hittar du mer information.

Kajsa Larsson och Adam Tenenbaum möter alla slags familjekonstellationer på Kyrkans familjerådgivning på Södermalm.

– Ska man kunna mötas krävs det att föräldern kan lyssna på barnet och ta på sig ett ansvar i det som hänt och inte förneka barnets upplevelse, säger Kajsa Larsson.

– Vårt största arbete är inte att få människorna i rummet att prata, utan att få dem att orka lyssna på varandra, säger Adam Tenenbaum.

Men det är inte bara vuxna barn som tar initiativ till att gå i familjerådgivning. Även far- eller morföräldrar kan göra det för att exempelvis försöka hitta öppningar kring att barnbarnen ska få tillgång till

dem trots att relationen till det vuxna barnet är sårig.

Par kan också komma för att prata om allt från hur de ska kunna hålla sina gränser gentemot föräldrar eller svärföräldrar som tar över för mycket till att hantera besvikelser kring att de aldrig ställer upp.

– Många samtal handlar också om bonusfamiljsproblematik – vem har rätt att säga till hemma och hur gör man kring olika regler för dina och mina barn? säger Kajsa Larsson.

Finns det en föreställning om hur den

lyckliga familjen ska vara hos de som kommer hit?

– Jag tror att det finns en kollektiv bild av den lyckliga familjen som vi fått från bland annat Astrid Lindgrens Bullerbyn. Många säger ”Vi är i alla fall en familj” och vill inte bryta upp den även om de slåss och gråter varje kväll, säger Kajsa Larsson.

– Många känner att det är ett misslyckande att separera även om man har levt tillsammans i 25 år, säger Adam Tenenbaum.

– Men vad är att lyckas? När har man lyckats? undrar Kajsa Larsson ♦

Lyssna på vad dina barn säger

– Vi kan inte backa bandet men vi försonades med det vi hade varit med om.

Det säger Amelia Adamo som gick i terapi tillsammans med sin vuxne son.

NÄR CHEFREDAKTÖREN och journalisten Amelia Adamos vuxne son bad att de skulle gå i terapi tillsammans för att prata om hans barndom sa hon först nej.

– Jag gick i försvar och tänkte att det där var hans problem, inte mitt, säger Amelia Adamo.

När äldste sonen var åtta och hans lillebror fem dog deras pappa. Snart, alltför snart enligt sonen, flyttade mamma Amelia ihop med en ny man och sönerna fick en bonuspappa och en ny familj.

– Jag ville inte se hur mitt beslut då hade påverkat min äldste son. Jag var rationell och tyckte ”Väx upp! Släpp det! Så farligt var det väl ändå inte?”.

MEN UNDER EN utlandsresa tillsammans med barn och barnbarn förstod hon tillslut, efter konflikter och tårar, hur viktig den här önskan var för hennes son och sa ja till att gå i terapi tillsammans.

– Terapeuten fick mig att förstå att jag varken ville känna skuld eller se min egen

roll i det som hänt. Hon var duktig på att guida oss i samtalet och jag slutade försvara mig och släppte in min sons version, säger Amelia Adamo.

De gick på fem, sex samtal tillsammans. Mer behövdes inte, säger hon.

– Vi var där för att plocka upp den här surdegen mellan oss. Det var plågsamt när det varade, men vi kunde enas om att det här hade han upplevt och det här hade jag upplevt. Vi kan inte backa bandet men vi försonades med det vi hade varit med om.

DET HAR SNART gått tio år sedan de gick i terapi tillsammans och de fortsätter att prata om det som hänt då och då, på egen hand.

Du har valt att vara öppen med att du och din son har gått i terapi tillsammans. Varför?

– Jag är väldigt italiensk och har en öppen attityd. För mig finns det ingen rågång mellan vad som är privat och inte, utan det som har hänt mig i livet har jag skrivit och talat om. Dessutom har jag i mitt

yrke som journalist varit på jakt efter folks innersta rum och därför tycker jag att jag kan bjuda på mina egna, säger Amelia Adamo.

Har du något råd till andra föräldrar som får frågan av sitt vuxna barn om att gå i terapi tillsammans?

– Gör det! Lyssna på vad dina barn säger, även om det är smärtsamt. Jag kan inte nog rekommendera den sortens öppenhet om man har problem i en nära relation. Ofta föreställer man sig att det kommer att bli hemskt, men när man väl sätter ord på saker och ting så försvinner de lite grann. Man måste våga lite och vara modig för att ta i de här varbölderna – och visst vill man försöka vara lite modig?! ♦

Vill du höra mer om hur det var att gå i terapi tillsammans med sin vuxne son så kan du lyssna på Amelia Adamos sommarprat från 2021. Finns på Sveriges Radios hemsida.

A woman with short, wavy, light brown hair is sitting on a large, mossy rock in a forest. She is wearing a light-colored, quilted jacket over a grey turtleneck sweater and a matching grey scarf. She is holding a small white mug in her right hand. To her left, on the rock, is a picnic spread consisting of a red and white striped cloth with several golden-brown pastries, a blue water bottle, and a white thermos. The background is filled with tall, thin pine trees and a rocky landscape.

"Man måste våga lite
och vara modig", säger
chefredaktören Amelia
Adamo om att gå i terapi
med sin vuxne son.

**Emma Audas,
äktenskapsforskare:**

”Familjer lär
oss att älska”

Familjens uppgift är att göra världen bättre. Det menar äktenskapsforskaren Emma Audas. – Vi finns i våra familjer för att lära oss älska. När människor anar vad kärlek är finns ingen gräns för vad det kan betyda för andra.

HUR SER DITT julpynt ut? Går det i guld och glitter eller är det en sparsmakad historia från designbutiken? Kanske har du skippat granen helt för det mest nedtonade av allt – några tallkvistar i en urna, bara som de är.

Julens inramning följer tiden. På sjuttioalet kläddes gärna hela köket om, från gardiner till stolsdynor, i rött och grönt.

Bland högtidens rekvisita finns dock ett föremål som sällan byter skepnad. Vi talar om julkrubban. Den som söker i handeln möts av en traditionellt utformad scen med Jesusbarnet omgivet av Maria och Josef.

Eller som den kallas: Den heliga familjen.

Begreppet syftar inte bara på Bibelns berättelse om barnet i stallet utan också på de föreställningar som omgärdat familjen genom historien.

– För mig handlar den heliga familjen om hur Gud verkar tänka att vi kan leva våra liv tillsammans.

Det säger Emma Audas. Hon är präst och äktenskapsforskare. Hennes avhand-

ling har titeln ”Det heliga äktenskapet”, en travesti på uttrycket om den heliga familjen.

– Begreppet står också för hur kärnfamiljen inte fått kritiseras. Till bilden av familjen har hört att den ska vara prydlig och tillrättalagd. Det gäller både hur kyrkan talat om familjen och hur vanliga människor kan förhålla sig till vad som är viktigast i livet och hur man är mån om att visa upp en fasad.

I SIN FORSKNING har Emma Audas jämfört äktenskaps- och familjeidealerna med verkligheten.

Hon konstaterar att det finns ett glapp. – En sak som händer många människor är att de ideal man haft kring familj förr eller senare spricker, säger Emma Audas.

När man är yngre ser man ofta familjelivet som ett projekt. Det är något som ska uppfyllas och ett område där man ska vara duktig.

Men när grundpaketet väl är på plats märker många att projektanken inte håller.

– Man inser att den inte räcker som motivation. Därför kraschar det. Särskilt för kvinnor, som än i vår generation matas med att vi måste lyckas i våra parrelationer och vårt moderskap.

Projektanken har många orsaker. En av dem är modernitetens framväxt på 1800-talet, då familjen allt mer separerades

från samhället. Gränsen mellan familj och offentlighet skärptes; familjen blev en privatsak.

Det har gjort familjen isolerad.

– Man ska inte romantisera hur det var, men dagens tanke att varje kärnfamilj ska klara sig själv kan göra familjelivet tungt.

Det gör också att vi får svårare att prata om hur vi har det, säger Emma Audas. Kanske gnäller man lite lätt på sin partner inför närmsta vännerna. Men man har svårare att dela djupare tankar om familjelivets besvikelser.

När skilsmässan är ett faktum får vänkretsen en chock.

– Det är viktigt för familjernas överlevnad att vi i både ord och handling lyckas luckra upp gränserna mellan familjen och omvärlden lite.

EMMA AUDAS TYCKER det är intressant att kyrkan ses som den stora kärnfamiljvurmaren. Visst, kyrkans historiska ansvar för de trånga idealen är tungt, men går man tillbaka till ursprunget är synen på familjen långt mer komplex, menar hon.

Ta Nya testamentet. Där uttrycker sig både Jesus och Paulus familjekritiskt. Emma Audas pekar på hur Jesus flera gånger förklarar att den som följer honom kan hamna i konflikt med sin familj, men att hen samtidigt kommer bli en del av en större familj, bortom de biologiska banden.

– Man ska inte romantisera hur det var, men dagens tanke att varje kärnfamilj ska klara sig själv kan göra familjelivet tungt, säger Emma Audas,

”Julen har gjorts till en familjehögtid som får redan ensamma människor att känna sig ännu mer ensamma. Det är en tragedi.”

➔ – Julen, en av de största kristna högtiderna, har gjorts till en familjehögtid som får redan ensamma människor att känna sig ännu mer ensamma. Det är en tragedi.

Idag är det snarare utanför än inom kyrkan som upphöjandet sker. Så länge religionen var en del av människors liv fanns flera sätt att uppleva det som kallas transcendens, alltså en känsla av överskridande till en större värld.

I ett sekulariserat samhälle får ofta familjen och den romantiska kärleken på egen hand fylla den funktionen.

– För många människor är det i föräldraskapet man fått kontakt med de största känslorna, med värnaden inför livet. Det är den erfarenheten man använder för att beskriva hur man vuxit som människa och förändrats i grunden. Man berättar om en omvändelse, ett slags frälsning.

KYRKAN ÄR NUMERA väl införstådd med att det här med familj kan se ut på många sätt. Utmaningen är att bejaka att människors primärfamilj kan vara olika och samtidigt hålla fast vid att familjen har en uppgift, säger Emma Audas.

För det första är den bärare av en unik kvalitet.

– Familjen är en plats där barn kan födas till världen och växa upp i en i bästa fall trygg miljö. Det är något vi tar för givet och ser som en självklar del av vår kultur. Det är rätt stort. Vi säger att vi är ett folk som älskar frihet, men vi väljer aktivt bort en del av den. Att gifta sig är egentligen bara att göra det svårare att lämna varann. Vi väljer det för att vi tror att beständig-

heten gör något gott, både med oss själva och med de barn som eventuellt föds in i relationen.

För det andra är familjen en del av ett större uppdrag, nämligen att göra världen till en bättre plats.

– Det kan låta naivt, men det är vad jag ser som alla relationers uppgift. Vi finns i våra familjer för att lära oss älska. När människor anar vad kärlek är finns ingen gräns för vilken roll det kan spela för världen. Vi behöver människor som är villiga att sträcka sig utanför den lilla familjebubblan och göra vad man kan för att minska andras ensamhet och lidande.

ENLIGT KYRKAN ÄR alla kallade att leva familjeliv, menar Emma Audas. Med det menas inte biologisk kärnfamilj utan den familj som hela mänskligheten ingår i och där vi inte ser varandra som motståndare utan som bröder, systrar och mödrar.

Därför behöver vi också bli bättre på att dela livet. Emma Audas uppmanar alla att lägga ner fasaden och be om hjälp.

– Vid varje kyrkfika borde man ha möjlighet att säga ”Vi ska flytta nästa helg, vem kan hjälpa till att bära?”.

Emma Audas är född i finländska Österbotten. Hon växte upp med en mamma och två storasystrar. Pappan lämnade familjen innan hon föddes. I slutet på 80-talet var skilsmässor ovanliga i trakten. Emma Audas blev den avvikande. När klasskamraterna ritade farsdagskort tecknade hon en bild åt sin morfar.

Till uppväxtmiljön hörde också livet i en församling. Idealen kring familj var höga. Mycket handlade om att allt skulle göras

EMMA AUDAS

Bor: I Vadstena

Ålder: 35 år

Gör: Präst

Familj: Maken Patrik Hagman, föräldrar, syskon, syskonbarn

Blev senast glad över: En riktigt god pasta. Mat är livet!

Blev senast ledsen över: Nyheten att barnkörer snabbt minskar i antal

Läser just nu: ”Vad är sexuellt kapital?” av Dana Kaplan och Eva Illouz, och ”Uppenbarelser” av Heliga Birgitta

Min favoritmusik i advent: Adventsmusik! ”Gör portarna höga” och andra hits. Julmusiken får vänta till julnatten.

Så firar jag jul: I kyrkan. Mellan gudstjänsterna blir det god mat, spel och film. Det stora familjefirandet har vi för länge sedan flyttat till nyår.

"Vi behöver lära oss att se på familjen som en gåva istället för ett projekt", säger Emma Audas.

i rätt ordning. Man skulle träffa någon, sedan gifta sig och därefter flytta ihop.

– Jag kände att man inte riktigt kunde slappna av innan den delen av livet är fixad.

EMMA AUDAS VAR 27 när hon gifte sig. Äktenskapet varade i två år. Hon säger att det var allt annat än hon hade trott.

– Jag trodde verkligen att vi aldrig någonsin skulle lämna varandra. Om vi ändå gjorde det skulle det vara efter fem år av ångest.

Istället fick Emma Audas uppleva hur

snabbt en relation kan gå från hundra till noll, från att vara självklar till totalt omöjlig.

Hon säger att hon har fått förståelse för hopplösheten man kan drabbas av.

– Många tror att man kan kämpa på.

Och det kanske man kan om det finns barn med i bilden. Men det fanns inte för oss. Jag tycker det är konstigt att vi använder samma ord för uppbrott med och utan barn. Har du barn är du evigt bunden till den andra föräldern, det är en helt annan sak.

Erfarenheten av att ha skilt sig stärker hennes uppfattning av att vi behöver lära

oss att se på familjen som en gåva istället för ett projekt, säger Emma Audas.

Det påverkar även hur man hanterar en skilsmässa, menar hon.

Ser man familjen och relationen som något man ska hantera och behärska blir det också ens fel när det inte fungerar.

– Om man istället ser familjen och relationen som en gåva, något som man försöker ta emot på bästa sätt men som det en dag kanske inte längre är möjligt att göra, då kan man landa i en annan känsla än enbart skuld och skam ♦

FOTO: ISTOCK

Katekumenat, en väg till vuxen tro

LÄNGTAR DU EFTER att samtala om livets stora frågor, om tro och kanske om tvivel? Är du nyfiken på kyrkan och det vi kallar kristen tro? Katekumenatet är en samtalsgrupp där du som vuxen kan samtala med andra om detta och mycket mer. Vi tar utgångspunkt i gruppens egna frågor och funderingar. Katekumenatet finns i flera kyrkotraditioner och har sina rötter i den tidiga kyrkans undervisning. Det kommer finnas möjlighet att döpas

och konfirmeras under året. Gruppen startar onsdag 6 september 2023 och möts varannan vecka fram till maj 2024. Maxantal 12 personer.
Tid: varannan onsdag 17.00-19.00.
Plats: Församlingens Hus
Anmälan: till Randi Guldstrand, senast 30/4 2023.
Är du nyfiken och vill veta mer?
Kontakta Randi Guldstrand, 0768 211 171
randi.guldstrand@svenskakyrkan.se.

Välkommen på informationsträffar om Katekumenat:

Onsdag 1 februari kl. 17.30 i Församlingens Hus. Christina Björklang (Nätverket för katekumenatet i Stockholm), tillsammans med tidigare deltagare, berättar och svarar på dina frågor. Kvällen leds av Randi Guldstrand och Henrik Mattsson.

Söndag 19 februari svarar tidigare deltagare och ledare på frågor i samband med kyrkkaffet efter högmässan.

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

BRYT EN TRADITION

Fler än
30 000 flickor
gifts bort
varje dag

FOTO: TRUE NORTH/IKON

act
Svenska kyrkan

Vi lever alla under samma himmel
och tillsammans kan vi göra skillnad.
svenskakyrkan.se/act

SWISHA DIN
GÅVA TILL

900 1223

För små och stora

Baby-café med sångstund

Baby-café där vi sjunger, leker, samtalar om livet och fikar tillsammans. Ta med din bebis och kom! Ingen anmälan eller avgift.

Tid: Tisdagar 17/1-30/5 10.00-12.00

Plats: Församlingens Hus.

Vagnar parkeras på innergården.

Kontakt: Sms:a Maria Gibbs Persson, församlingspedagog, 070-600 55 56.

Tac-o-lov

Fredagsmys för alla åldrar. Kom som du är direkt från jobbet, fritids eller förskolan till en till kväll med taco-middag, gudstjänst och pyssel. Gudstjänsten är anpassad för barn med spring i benen. Ingen anmälan eller avgift.

Tid: fredagarna 25 november, 16 december, 20 januari, 17 februari och 24 mars 17.00-19.00.

Plats: Församlingens Hus

Kontakt: Elisabet Munro, elisabet.munro@svenskakyrkan.se

Söndagsklubben

Barnen är med i kyrkan i början av högmässan. Sedan går de ut i nya entrén och lyssnar till Bibelns berättelser, pratar och pysslar utifrån dagens tema. Lagom till nattvarden går alla tillbaka in i kyrkan igen. Ingen anmälan eller avgift.

Tid: söndagarna 20/11-18/12 och 15/1-28/5 11.00-12.15.

Plats: Danderyds kyrka

Kontakt: Sms:a Maria Gibbs Persson, församlingspedagog, 070-600 55 56.

Miniorer

Hur är en bra kompis? Vilka var David och Goliat? Varför firar vi jul? På miniorerna kan du på ett roligt sätt upptäcka bibelns berättelser genom sång, lek, pyssel och annat skoj. Och så fikar vi förstås! Pedagoger från församlingen kan

hämta barn från Kyrkskolan.

Ålder: årskurs 1-3. Ingen avgift.

Tid: tisdagar 15.00-16.30.

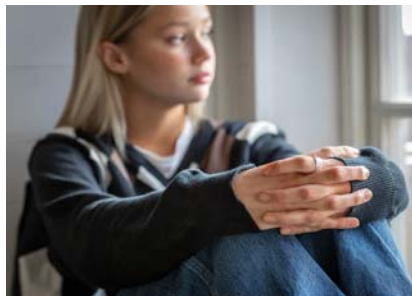
Start 17/1 2023.

Plats: Församlingens Hus

Kontakt och anmälan:

Amanda Nyberg 070-545 06 42, amanda.nyberg2@svenskakyrkan.se

ONSDAG TILLSAMMANS:

After School

Häng, fika och möjlighet att plugga i väntan på kvällens aktiviteter. Till Grottan kan du komma direkt efter skolan. Gratis och ingen anmälan.

Tid: onsdagarna 16/11-14/12 och 11/1-24/5 16.00.

Plats: Grottan, Församlingens Hus.

Kontakt: Louise Almén.

louise.almen@svenskakyrkan.se, 08-568 957 66

Kvällsmässa i Danderyds kyrka

En kort och stämningsfull mässa för alla åldrar under Danderyds kyrkas vackra valv.

Tid: onsdagar 18.30.

Ungdomskväll

Fika, häng och program.

Tid: onsdagarna 16/11-14/12 och 11/1-24/5 19.00-21.00.

Plats: Församlingens Hus.

Kontakt: Louise Almén.

louise.almen@svenskakyrkan.se, 08-568 957 66.

Mötesplatser

Eftermiddagskaffe

Fika, gemenskap och andakt. Ta gärna med en stickning, virkning eller annat hantverk. Om du vill sticka/sy till diakonin finns material i Andrum.

Tid: tisdagarna 15/11-20/12 och 31/1-30/5 kl. 13.00-15.00. Uppehåll vecka 9.

Frukost i gemenskap

En god frukost serveras i Vagnslidret bredvid Sättraängskyrkan. 10.30 blir det andakt i kyrkan.

Tid: torsdagarna 17/11, 24/11, 1/12, 8/12 och 15/12 9.30-11.00.

Januari-mars 2023 flyttas Frukost i gemenskap till Andrum.

Tid: torsdagarna 2/2, 9/2, 16/2, 23/2, (sportlovsuppehåll 2/3), 9/3, 16/3, 23/3 och 30/3 kl. 9.30-11.00.

Djurholms kyrkliga arbetskrets

Föredrag, servering, musik.

Tid: måndagar 12.00.

Start 23 januari 2023.

Plats: Djurholms församlingsgård, Änglagaraget.

Kontakt: Astrid Roos Ydell, 08-753 12 25

Män emellan

Samtalsgrupp för män.

Tid: lördag 19 november, 10 december, 21 januari, 11 februari, 4 mars 9.30-12.00.

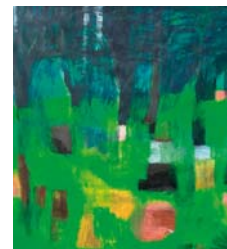
Plats: Vagnslidret, Sättraängskyrkan

Utställning i Församlingens Hus

benyttelser – måleri med inspiration från natur och mästaren

21 november-8 januari

Peter Johansson har under perioder i livet målat utifrån egenvärdet att få gestalta. Utställningen benyttelser är första gången flera målningar från olika tider ställs ut tillsammans. Peter har varit elev på Konstfack och är nu verksam som präst. *Vernissage måndag 21 november 17.00-19.00.*

Musik i Danderyds kyrka

Lunchmusik med soppa

Musik i Danderyds kyrka. Fri entré. Soppan serveras i Församlingens Hus (Kostnad 60 kr).

Tisdag 22 november 12.00
Patrik Ahlberg, flöjt och Staffan Sjögren, gitarr.

Tisdag 6 december 12.00
Adventsmusik med Monika Mannerström Skog, sopran, och Anders Ölund, piano,

Tisdag 20 december 12.00
Julmusik på orgel med Anders Ölund.

Tisdag 17 januari 12.00
Per Skareng, gitarr.

Tisdag 14 februari 12.00
Jenny Ohlson Akre, sopran, Anders Ölund, piano.

Tisdag 14 mars 12.00
Fastemusik på orgel med Anders Ölund.

Barnen sjunger in advent

Söndag 27 november 16.00
Flickkörlek, Gosskörrens aspiranter och Mariakören under ledning av Kerstin Evén. Elisabet Munro, präst. Utdelning av biblar till 5-åringar.

Luciagudstjänst

Fredag 9 december 19.00
Ungdomskören Vox. Sabina Lilja, pianist. Kerstin Evén, dirigent. Insläpp 18.40.

Luciagudstjänst

Söndag 11 december 16.00
Ceciliakören och Gosskörren.

Sabina Lilja, pianist. Kerstin Evén, dirigent. Insläpp 15.40.

Vi sjunger in julen

Söndag 18 december 16.00
i Danderyds kyrka
Sjung julens psalmer!
Danderyds kyrkokör.
Anders Ölund, orgel.
Maria Resare, dirigent.
Pehr-Albin Edén, präst.

Julens sånger och psalmer

Annandag jul
26 december 16.00
Julkören. Sabina Lilja, pianist. Kerstin Evén, dirigent. Elisabet Munro, präst.

En stjärna gick på himlen fram ...

Trettondagen 6 januari 16.00
Hovsångerskan Ingrid Tobiasson, mezzosopran. Anders Ölund, orgel och piano.

LOVE LOVE LOVE

Söndag 19 februari 16.00
Sånger om kärlek.
Två solister, Maria Resare, orgel och piano.

Personlig utveckling

Drop-in-dop för alla åldrar

En stämmingsfull och helig stund. Ingen anmälan. Kom som du är.
Lördagen den 6 maj
10.00-15.00 2023 kan man låta döpa sig eller sitt barn i Danderyds kyrka.
Kontakt: Pehr-Albin Edén, präst, 08-568 957 18, pehr-albin.eden@svenskakyrkan.se

Vuxenkonfirmation

Blev det aldrig av att du konfirmerades som tonåring? Kanske är det något som du har tänkt att du skulle vilja göra – för att lära dig mer om kristen tro och få tid att fundera kring livets stora frågor. Tillsammans med andra som vill lära sig mer och uppleva vad kristen tro kan vara.
Tid: Söndagarna 29/1, 19/2, 19/3, 30/4, 21/5, 4/6
11.00-ca 15.00.
Plats: Församlingens Hus
Kontakt: Henrik Mattsson, präst, 08-568 957 05, henrik.mattsson@svenskakyrkan.se

Stilla vila/Retreat

Börja helgen med meditation, avslappning & andakt.
Tid: Fredagarna 24 februari, 31 mars och 5 maj
17.00-20.00
Plats: Danderyds kyrka
Kontakt/anmälan: beata.moberg@svenskakyrkan.se

Gudstjänst - Tro, hopp & kärlek

Så kan gudstjänsten beskrivas men också; gemenskap, fördjupning och ett sammanhang där man kan koppla av och bli berörd. I Danderyds kyrka har människor firat gudstjänst ända sedan 1400-talet. Och redan på 1100-talet fanns det en liten träkyrka. Vilket perspektiv! På hemsidans kalendarium kan du se när det är gudstjänst och varje vecka annonseras gudstjänsterna i Mitti Danderyd. Välkommen!

Gospelkören

För dig som gillar musik som svänger och att hitta sångkraft i hela kroppen. Med sitt budskap om hopp och gemenskap skänker gospelmusiken både glädje och tröst. Stämmorna lärs ut på gehör, ingen notvana krävs. Vi vill bli ännu fler, speciellt tenorer. Kören sjunger i gudstjänsten i Danderyds kyrka på pingstdagen 28/5 kl. 16.00.
Tid: söndagarna 21/1, 19/2, 19/3, 16/4 och 7/5.
Plats: Petruskyrkan
Kontakt: Körledare Sabina Lilja. Sabina.lilja@svenskakyrkan.se

TIDNINGEN LIVET

Utgiven av Svenska kyrkan, Danderyds församling.

Redaktion

Kristin Molander, kyrkoherde
kristin.molander@svenskakyrkan.se
Christina Högberg, kommunikatör
christina.hogberg@svenskakyrkan.se
Ola Whistler Sahlén
ola.sahlen@svenskakyrkan.se

Ansvarig utgivare

Kristin Molander, kyrkoherde

Design&produktion

Jonna Olsson & John Losciale

Redaktör

Mia Sjöström

Skribenter

Mia Sjöström, Kristina Lindh

Omslag

Lotta Kühlhorn

Fotografer

Elliot Elliot, Håkan Elofsson

Tryckeri

Stockholms Lito Grafiska, Danderyd

ÖPPETTIDER

Församlingens Hus

Mån–fre 9.00–15.00,

Växel, tel 08-568 957 00.

Mån–fre 9.00–12.00 och 13.00–17.00.

Bokning av dop, vigsel, begravning:

Mån–tors 9.00–12.00.

Tel 08-568 957 10.

Bokning av församlingsgårdar:

Mån–tors 9.00–12.00.

Tel 08-568 957 35.

Kyrkogårdsförvaltningen:

Mån, ons, tors, fre 9.00–12.00,
13.00–15.00, Tis 9.00–12.00,
13.00–14.00 Tel 08-568 957 39.

SVENSKA KYRKAN I DANDERYD

Församlingens Hus

Angantyrvägen 39,
182 54 Djursholm.

Växel: 08-568 957 00,
måndag – fredag
9.00–12.00 och 13.00–17.00.
Adress: Angantyrv. 39,
182 54 Djursholm.
svenskakyrkan.se/danderyd

Kommunikatör

Christina Högberg,
08-568 957 08.

Kyrkogårdsförvaltning

Per Henrik Hinder, chef
08-568 957 46.

Kyrkor och lokaler

Altorps kapell,
Ymervägen 55, Djursholm.
Andrum, Mörby Centrum.

Danderyds kyrka,
Angantyrvägen 41, Danderyd.

Djursholms församlingsgård,
Valevägen 26, Djursholm.

Djursholms kapell, (stiftelse)
Danavägen 9, Djursholm.

Enebykyrkan,
(samarbetskyrka)
Enebytorget,
Lars Åberg 070-497 71 65.

*Petruskyrkan med
församlingsgård*,
Kyrkvägen 27, Stocksund.

*Sättraängskyrkan
och Vagnslidret*,
Sjöbergsvägen 32 Danderyd.

Sjukhuskyrkan,
Danderyds sjukhus,
08-123 550 00 (växel).

Kyrkoherde

Kristin Molander,
08-568 957 01, 070-334 16 18.

Präster

Pehr-Albin Edén
08-568 957 08.
Randi Guldstrand,
08-568 957 20.
Henrik Mattsson
08-568 957 05.
Elisabet Munro,
08-568 957 16.
Ola Whistler Sahlén,
tjänstledig.

Sjukhuspräster

Ninna Birkoff
08-568 957 15.
Jenny Karlsson
08-568 957 17.

Diakoner

Maria Watolla
08-568 957 59.
Estelle Wiesel,
08-568 957 29.

Samordnare ideella

Beata Moberg,
08-568 957 28.

Musiker

Kerstin Evén, 08-568 957 49.
Sabina Lilja 08-568 957 06.
Maria Resare, 08-568 957 07.
Anders Ölund, 08-568 957 04.

Församlingspedagoger

Louise Almén, 08-568 957 66.
Henrik Brosché, 08-568 957 24.
Maria Gibbs, 08-568 957 25.
Amanda Nyberg 08-568 957 21.

Kyrkans förskola

Förskolorna Enen, Kyrkbacken
och Änglagaraget. Anneli
Geilert, rektor, 08-568 957 02.

Amelia Adamo, chefredaktör och journalist:

”Ofta föreställer man sig att det kommer att bli hemskt, men när man väl sätter ord på saker och ting så försvinner de lite grann.”

Emma Audas, äktenskapsforskare:

”Dagens tanke att varje kärnfamilj ska klara sig själv kan göra familjelivet tungt.”

Adam Tenenbaum, familjerådgivare:

”Vårt största arbete är inte att få människorna i rummet att prata, utan att få dem att orka lyssna på varandra.”

Syster Beata, priorinna,
birgittinklostret i Djursholm:

”Vi lever i en gemenskap. Vi har inte valt varandra utan vi har valt en gemenskap.”